

Tussenstand *Calopteryx splendens*

Iedereen herinnerd zich de kleurenfolder nog wel, met op de voorkant een vrouwtje *Calopteryx splendens*. In de folder stond een oproep om dit jaar speciaal te letten op *Calopteryx splendens* (weidebeekjuffer). Alhoewel er nog maar weinig mensen hun waarnemingen van dit jaar hebben ingeleverd zijn er toch al genoeg waarnemingen binnen om een voorlopig overzicht te geven.

In Nederland komt de weidebeekjuffer vooral voor bij stromende, niet al te brede (0,30-2,00m), beekjes met (vaak) een zandige bodem. Zijn broertje, de bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*), komt vooral voor in beken in bossen (of met opgaande begroeiing). Maar zoals zijn naam al doet vermoeden komt de weidebeekjuffer voor bij beken langs weilanden. De imagines vliegen vaak boven of rusten in de weilanden bij de beek hierbij maken ze alleen gebruik van niet gemaaide weilanden. De mannetjes bezetten een territorium langs de beekkant die ze verdedigen tegen andere mannetjes. Dit territorium wordt verdedigd vanaf een uitkijkpunt langs de beek, hiervoor is het nodig dat er in de vegetatie langs de beek wat structuur aanwezig is.

In de jaren zestig is de weidebeekjuffer in Nederland sterk achteruitgegaan; beeknormalisatie en vooral waterverontreiniging zijn de schuldige. Sinds de jaren zeventig ging het weer iets beter met de soort. In de kleurenfolder wordt hiervoor als oorzaak gegeven dat sinds die tijd het aantal waterzuiveringsinstallaties is toegenomen.

Door het libellenproject is duidelijk geworden dat de weidebeekjuffer meer is toegenomen en algemener is dan werd gedacht. Het is (mij) onduidelijk of de toename de laatste jaren is versneld of dat de toename gelijdelijk (onopgemerkt) is gegaan. Als je de kaart uit de Libellen van Nederland erbij neemt valt het op dat de soort voor 1950 in heel oostelijk en zuidelijk Nederland voorkwam (kleine stippen). De waarnemingen van na 1950, de tijd dat de soort achteruit ging, concentreren zich veel meer in het zuidoosten van het land (grote stippen). Het lijkt er op deze kaart op dat de populaties aan de randen van het areaal het eerst verdwenen. Op de kaart van het project met daarop waarnemingen uit 1990-1993 (volgende bladzijde) is te zien dat de weidebeekjuffer weer zijn oude verspreiding heeft teruggekregen in Nederland. Plaatsen waar op de kaart uit de libellen van Nederland wel stippen staan maar op de kaart van het project nog niet zijn te wijten aan het slecht onderzocht zijn van die plaatsen. Dit is vooral het geval op de Veluwe waar op verschillende plekken beken aanwezig zijn waarvan ik mij niet kan voorstellen dat daar geen weidebeekjuffers voorkomen. De populaties zelf lijken niet allemaal vooruit te gaan of stabiel in aantal te zijn. Marcel Wasscher heeft enkele jaren de populatie bij Ámelis Weerd bezocht en vindt dit jaar maar enkele exemplaren terwijl dat er vijf jaar geleden nog tientallen waren. In de komende maand zal de weide beekjuffer nog volop vliegen en als er veel waarnemingen worden gedaan zal het misschien na de zomervakantie mogelijk zijn om een kaart te presenteren met ook waarnemingen op de Veluwe en misschien wel uit de duinen.

Vincent Kalkman

Verspreiding *Calopteryx splendens* (1990-1994).

